

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN 2786-5274 (Print)
DOI:10.52058/2786-5274-2024-11(39)

*Ми їстимось за те, чому
немає цини в усьому світі —
за Батьківщину.
О. Довженко*

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

№ 11(39) 2024

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)

Випуск № 11(39) 2024

Київ – 2024

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

(Series «Management and administration», Series «Law», Series «Economics», Series «Psychology», Series «Pedagogy»)

Issue № 11(39) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 2786-5274 Print

УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2024. № 11(39) 2024. С. 2001.**

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 06.11.2024, № 6/11-24)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво та торгівля, 015 - професійна освіта

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Беньковська Наталя Борисівна — кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (м. Київ, Україна)
- Бондар-Підгурська Оксана Василівна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», (Полтава, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Демідова Юлія Євгенівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна)
- Дем'янишина Олеся Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- Дранус Любов Сергіївна — кандидат економічних наук, доцент, оцент кафедри менеджменту Чорноморського національного університету імені Петра Могили
- Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Каламаж Руслана Володимирівна - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Калашнік Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, (Вінниця, Україна) kalashnuknatalia@gmail.com
- Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
- Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)

- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна" (Хмельницький, Україна)
- Литвиненко Віктор Іванович — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університету Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Непомняща Ірина Миколаївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна - доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Пагута Тамара Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, директор Інституту педагогічної освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
- Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна)
- Сапожников Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)

- Трушкіна Наталія Валеріївна — кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Фаловська Ірина Дмитрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» (Луцьк, Україна)
- Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чепурна Мирослава Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації Черкаського державного технологічного університету (Черкаси, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Якушева Оксана Вікторівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва Черкаського державного технологічного університету (Черкаси, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024
© Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління, 2024
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Романенко Є.О., Трушкіна Н.В. <i>МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ</i>	22
Антипенко І.В., Заглинський С.В. <i>ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ В УКРАЇНІ</i>	50
Бельська Т.В. <i>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДУКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	59
Богданенко А.І. <i>ПАРАДИГМА МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І ХРИСТІЯНСЬКОЇ ТЕОЛОГІЇ: ЛОГІКА ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ЗНАННЯ</i>	69
Головня Ю.І., Паладійчук С.Б., Губа М.І. <i>СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ МІНІЦИПАЛЬНОГО БРЕНДУ</i>	84
Гончаренко В.С. <i>ФОРМИ І МЕТОДИ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ</i>	95
Єсенніков К.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШІ У РОБОТІ СТРУКТУР МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (ІНОЗЕМНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД)</i>	105
Косач І.А., Мазун Р.В. <i>ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	117
Кравченко М.В. <i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ</i>	127
Липовська Н.А., Сахарова К.О. <i>ПРІОРИТЕТИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	140

Мартинюк В.П., Цигилик Н.В. <i>СИНЕРГЕТИЧНІ ВПЛИВИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НІМЕЧЧИНИ, ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ</i>	150
Медведчук А.О. <i>РИЗИКИ І ВИКЛИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ З БУДІВНИЦТВА ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	162
Назаренко А.М. <i>СУЧАСНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ</i>	175
Пукір Д.О. <i>ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ</i>	185
Сидоренко Н.С. <i>ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ЯК ДРАЙВЕР ПУБЛІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	195
Стороженко Л.Г., Охріменко В.О. <i>РОЛЬ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ</i>	208
Чумакова Г.В., Мінчев С.І. 219 <i>АНАЛІЗ ПРАКТИК ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В КРАЇНАХ ЄС ТА УКРАЇНІ</i>	
Чуприк А.В., Мартинюк Г.Ф. <i>ПЕРЕВАГИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДІЛОВОДСТВА У ДІЯЛЬНОСТІ АРХІВНИХ УСТАНОВ</i>	234
Шарий В.І., Самойленко Л.Я., Мельник Д.Я. <i>ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ЄС В СУЧАСНИХ УМОВАХ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ</i>	247
Алієв Т.В. <i>ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЄКТНИХ КОМАНД У ЕЛЕКТРОННІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ</i>	261
Васін А.І. <i>ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ</i>	272
Германюк Н.В., Карпенко О.С. <i>ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА</i>	290
Германюк Н.В., Мазуренко С.В. <i>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ</i>	299

УДК 657:1:011:56

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)-290-298](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39)-290-298)

Германюк Наталія Володимирівна кандидат економічних наук, старший викладач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008, тел.: (0432) 65-63-69, <https://orcid.org/0000-0001-9676-1127>

Карпенко Олег Сергійович студент 4-го курсу факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, 21002, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008, тел.: (063)592-00-05, <https://orcid.org/0009-0003-6633-4281>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. В епоху цифрової ери, використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) стає ключовим чинником у підвищенні конкурентоспроможності сучасних підприємств. Технології ШІ дозволяють автоматизувати рутинні процеси, аналізувати великі обсяги даних для прийняття більш точних управлінських рішень, а також покращувати взаємодію зі споживачами. У статті розглянуто основні аспекти впливу ШІ на підприємницьку діяльність, зокрема, наголошено на його значенні у створенні та збереженні конкурентних переваг. Особливий акцент зроблено на вивченні впровадження інноваційних інструментів у сфері малого та середнього бізнесу, де обмежені ресурси та відсутність досвіду створюють додаткові виклики для використання передових технологій. ШІ, надаючи можливості для автоматизації операцій, дозволяє знижувати витрати на виробництво, підвищувати продуктивність праці та скорочувати терміни виконання завдань, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню загальної ефективності підприємства.

Дослідження показує, що підприємства, які впроваджують ШІ, можуть отримати значні переваги у вигляді покращення якості продукції, персоналізації пропозицій для клієнтів та швидкого реагування на зміни ринкових умов. Разом з тим, зазначається, що процес впровадження ШІ супроводжується низкою ризиків, серед яких можна виділити високу вартість впровадження технологій, потребу в кваліфікованих фахівцях та потенційну втрату робочих місць через автоматизацію процесів. Важливим питанням є також необхідність захисту даних, які використовуються та обробляються ШІ, що стає критично важливим у зв'язку з поширенням кіберзагроз.

Стаття також зосереджується на аналізі впливу автоматизації та ШІ на організацію підприємницької діяльності. Автоматизація бізнес-процесів

дозволяє підвищити гнучкість підприємства, прискорити виконання завдань, а також поліпшити координацію між різними підрозділами. Використання ШІ у поєднанні з автоматизованими системами управління створює можливість для підприємств оперативно реагувати на зміну попиту та керувати ресурсами більш ефективно. Особливо це стосується таких процесів, як управління ланцюгами постачання, складування та дистрибуція, де точність і швидкість виконання завдань є вирішальними факторами.

Таким чином, дослідження підтверджує, що впровадження штучного інтелекту і автоматизації є стратегічним кроком, який може суттєво змінити спосіб організації підприємницької діяльності та підвищити конкурентоспроможність підприємств у сучасних ринкових умовах. Однак, для досягнення успіху у впровадженні цих технологій, особливо в малих та середніх підприємствах, потрібні чіткі стратегії, відповідне планування і поступове впровадження з урахуванням поточних можливостей підприємства.

Ключові слова: штучний інтелект, конкурентоспроможність, підприємницька діяльність, автоматизація, бізнес-процеси, організація підприємств, інновації.

Germanyuk Nataliya Volodymyrivna candidate of economic sciences, senior lecturer of the department of agricultural management and marketing, Vinnytsia National Agrarian University, St. Sonyakna, 3, Vinnytsia, 21008, tel.: (0432) 65-63-69, <https://orcid.org/0000-0001-9676-1127>

Karpenko Oleg Serhiyovych 4th year student of the Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, St. Sonyachna, 3, Vinnytsia, 21008, tel.: (063)592-00-05, <https://orcid.org/0009-0003-6633-4281>

APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS TO MANAGE THE COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE

Abstract. The use of artificial intelligence (AI) tools is becoming a key factor in increasing the competitiveness of modern enterprises. AI technologies allow automating routine processes, analyzing large amounts of data to make more accurate management decisions, and improving customer interaction. The article discusses the main aspects of AI's impact on business, in particular, its role in creating and maintaining competitive advantages. Particular attention is paid to the study of the introduction of innovative tools in small and medium-sized businesses, where limited resources and lack of experience create additional challenges for the use of advanced technologies. AI, by providing opportunities to automate operations, allows to reduce production costs, increase labor productivity, and shorten the time to complete tasks, which ultimately contributes to the overall efficiency of the enterprise.

The study shows that companies that implement artificial intelligence can gain significant benefits, such as improved product quality, personalized customer offers, and a quick response to changing market conditions. At the same time, it is noted that the process of introducing AI is accompanied by a number of risks, including the high cost of technology, the need for qualified specialists, and possible job losses due to process automation. An important aspect is also the need to protect the data used and processed by AI, as it is becoming critical due to the growing number of cyber threats.

The article also discusses the impact of automation and artificial intelligence on the organization of business processes. Automation of operations allows businesses to increase flexibility, speed up tasks, and improve interaction between different departments. The use of artificial intelligence in combination with automated management systems creates opportunities for businesses to respond quickly to changes in demand and manage resources more efficiently. This is especially important for processes such as supply chain management, warehousing, and distribution, where the accuracy and speed of task execution are crucial.

Thus, the study confirms that the introduction of artificial intelligence and automation is a strategic step that can significantly change the way business is organized and increase the competitiveness of enterprises in today's market conditions. However, to succeed in implementing these technologies, especially in small and medium-sized enterprises, clear strategies, appropriate planning, and gradual implementation are required, taking into account the current capabilities of the enterprise.

Keywords: artificial intelligence, competitiveness, entrepreneurship, automation, business processes, enterprise organization, innovation.

Постановка проблеми. Штучний інтелект та автоматизація стають невід'ємною частиною сучасного бізнес-середовища. Їх застосування може кардинально змінити підприємницьку діяльність, сприяючи підвищенню ефективності бізнес-процесів і конкурентоспроможності. Проблема полягає в тому, що не всі підприємства мають можливості для швидкого та ефективного впровадження цих технологій через різні бар'єри: фінансові, технічні, організаційні. Це особливо актуально для малого та середнього бізнесу, де доступ до сучасних технологій є обмеженим, а ризики невиправдано високі. Питання застосування інструментів ШІ для управління конкурентоспроможністю має значний науковий і практичний інтерес, оскільки вимагає розробки нових методологічних підходів до управління підприємством в умовах швидкої цифровізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження управлінських аспектів у період розвитку штучного інтелекту в Україні та за кордоном проводили Г. Машлій, О. Мосій, М. Пельчер [3], які проаналізували наукові підходи до терміна «штучний інтелект». Вони підкреслили, що прогрес

цифрових технологій і ШІ призведе до суттєвих соціальних і економічних змін, зокрема оптимізації управлінських процесів. Запропоновано конкретні рекомендації щодо управління розвитком ШІ та визначено ризики його застосування. К. Краус та інші досліджували цифровізацію бізнес-процесів на підприємствах як основи Індустрії 4.0 і пошуку резервів соціально-економічного зростання в умовах цифрової екосистеми [2]. Nehul Singh і Satyendra Chouhan [4] проаналізували роль ШІ в розвитку інтелектуальних бізнес-систем, зазначивши, що зростаюча конкуренція стимулює його використання. Провівши огляд поточного стану й майбутніх перспектив ШІ, аналізуючи його типи та етичні наслідки. Г. Островська та О. Островський [5] розглядали проблеми створення та впровадження ШІ в підприємствах, досліджуючи його інтеграцію в різні сфери, зокрема в маркетинг. Проведено дослідження переваг та викликів впровадження штучного інтелекту в управлінні підприємствами, що підкреслює важливість усвідомлення наслідків нових управлінських систем. Також аналізуються сучасні тенденції у підвищенні конкурентоспроможності, зокрема через використання цифрових технологій та ШІ. Особливо розглянуто напрями розвитку цифрової економіки, які сприяють вдосконаленню бізнес-процесів, з акцентом на роль ШІ для забезпечення прозорості прийняття рішень та підвищення конкурентоспроможності. Крім того, запропоновані концептуальні моделі системного управління конкурентоспроможністю підприємств на основі інтелектуалізації процесів. Різноманітні аспекти застосування інноваційних технологій управління через ШІ, діджиталізації та впливу цифрових технологій на конкурентоспроможність розглянуті в роботах [1; 6].

Мета статті – дослідження впливу штучного інтелекту та автоматизації на управління конкурентоспроможністю підприємств та їх організаційну структуру, з акцентом на виклики та можливості для малого та середнього бізнесу. У рамках цього дослідження аналізується, як підприємства можуть використовувати інструменти ШІ для підвищення ефективності, оптимізації витрат та покращення процесів прийняття рішень.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом спостерігається значне зростання конкуренції практично в усіх галузях бізнесу, що є характерною ознакою загального розвитку сучасної економіки. В умовах швидких змін, підприємства змушені адаптуватися до зростаючих вимог ринку, що вимагає від управлінців не лише глибоких знань, але й застосування новітніх інструментів, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності їхніх підприємств. Ефективне управління в сучасних умовах стає неможливим без використання таких інструментів, адже лише за їх допомогою можна забезпечити підприємству стійкі позиції на ринку.

Конкурентоспроможність підприємства, з точки зору її сутності, являє собою здатність компанії своєчасно реагувати та ефективно змінювати параметри своєї діяльності у відповідь на виклики зовнішнього середовища.

Основна мета цього процесу – не тільки зберегти наявні конкурентні переваги, але й активно створювати нові, що допоможе досягти стратегічних цілей підприємства. Цей аспект конкурентоспроможності слід розглядати не тільки як підсумковий результат роботи підприємства, але й як системну категорію, яка відображає динамічний процес управління, орієнтований на стратегічні цілі.

Управління конкурентоспроможністю – це комплексна сукупність стратегічних та операційних дій, спрямованих на отримання та утримання конкурентних переваг у ринкових умовах. Цей процес охоплює як довгострокові плани розвитку підприємства, так і короткострокові заходи, що дозволяють оперативно реагувати на поточні ринкові зміни та забезпечувати стійкість бізнесу. Цей процес охоплює безліч аспектів, починаючи від стратегічного планування і закінчуючи оптимізацією внутрішніх операцій.

Управління конкурентоспроможністю – це постійний процес, що вимагає гнучкості, інновацій та регулярного моніторингу зовнішнього середовища. Підприємства, які ефективно впроваджують ці підходи, можуть не лише досягти конкурентних переваг, а й залишатися стійкими на мінливих ринках.

Важливими умовами для створення конкурентоспроможного підприємства є застосування сучасних інформаційних технологій і діджиталізація бізнес-процесів. Використання цифрових рішень сприяє трансформації управлінських процесів, спрощенню роботи з великими обсягами даних, автоматизації різних сфер діяльності та покращенню співпраці з клієнтами, партнерами та контрагентами. Діджиталізація є всебічним процесом інтеграції цифрових технологій у діяльність компанії, і вона вимагає запровадження інноваційних рішень для зміцнення конкурентних позицій. Однією з ключових технологій є штучний інтелект (ШІ), що належить до галузі комп'ютерних наук та займається розробкою систем, здатних виконувати інтелектуальні завдання. Основна мета ШІ – створення агентів, які можуть усвідомлювати довколишній світ, приймати рішення та навчатися.

Штучний інтелект широко використовується в різних сферах тому впровадження інструментів штучного інтелекту (ШІ) в процес управління конкурентоспроможністю підприємства також може істотно поліпшити як бізнес-процеси, так і стратегічне прийняття рішень:

Аналіз даних - По-перше, штучний інтелект має потужні можливості для обробки великих обсягів інформації, що дає змогу виділяти критично важливі дані, необхідні для прийняття рішень, які сприяють підвищенню конкурентоспроможності. Це дозволяє підприємствам краще усвідомлювати свою теперішню позицію на ринку та знаходити нові можливості для розвитку і вдосконалення.

Прогнозування - По-друге, завдяки алгоритмам машинного навчання, штучний інтелект має змогу передбачати майбутні тенденції та події на ринку.

Це особливо вигідно для компаній, оскільки дозволяє робити обґрунтовані рішення стосовно виробничих процесів, маркетингових стратегій та загального управління.

Оптимізація процесів - Третій аспект стосується можливості оптимізації виробничих, логістичних і постачальницьких процесів. Використання штучного інтелекту в цій сфері допомагає підприємствам знижувати витрати, підвищувати продуктивність і, в результаті, зміцнювати свою конкурентоспроможність на ринку.

Автоматизація процесів - Штучний інтелект також сприяє автоматизації звичних завдань, таких як обробка замовлень, управління ресурсами та аналіз великих масивів даних. Це не лише знижує витрати, але й підвищує ефективність роботи компанії, даючи можливість співробітникам зосередитися на більш значущих аспектах бізнесу.

Покращення обслуговування клієнтів - Штучний інтелект аналізує запити споживачів і надає їм персоналізовані відповіді та рекомендації, що підвищує загальний рівень задоволеності клієнтів.

Моніторинг ринку - Штучний інтелект може автоматично відслідковувати ринкові тенденції та оперативно інформувати про новини або події, які впливатимуть на бізнес. Ця інформація дозволяє підприємствам швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

Управління ризиками - Важливим елементом є також ризик-менеджмент. Штучний інтелект здатний ідентифікувати можливі ризики та пропонувати шляхи їх зниження, що сприяє ефективному управлінню конкурентоспроможністю підприємств в умовах економічної нестабільності.

Підтримка прийняття рішень - Також штучний інтелект взаємодіє з аналітичними інструментами та моделями, що сприяють стратегічному прийняттю рішень, підвищуючи їхню точність та раціональності рішень, що приймаються керівництвом підприємства.

У результаті, впровадження штучного інтелекту в управління конкурентоспроможністю здатне значно покращити та оптимізувати процеси прийняття рішень, підвищити продуктивність та скоротити витрати. Це, у свою чергу, сприяє зростанню конкурентоспроможності компанії на ринку. На основі цього можна визначити систему управління конкурентоспроможністю підприємства як комплекс підсистем управління, підтримки, процесів і методів, що використовують технології штучного інтелекту, необхідні для створення та реалізації умов, які сприяють розвитку конкурентних переваг підприємства в поточному або майбутньому бізнес-середовищі. Основною метою такої системи є забезпечення створення конкурентних переваг підприємства та підвищення його загальної конкурентоспроможності.

Окрім штучного інтелекту, важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності відіграють й інші сучасні технології. Наприклад, блокчейн забезпечує прозорість і безпеку бізнес-процесів, що дозволяє компаніям вести

ефективну взаємодію з партнерами та клієнтами. Ця технологія особливо важлива для тих компаній, які працюють у сфері логістики та фінансів, де високий рівень безпеки є критичним.

Ще однією важливою технологією є великі дані (Big Data), які дозволяють аналізувати величезні обсяги інформації для прийняття стратегічних рішень. Завдяки цій технології підприємства можуть краще розуміти потреби споживачів, виявляти тренди на ринку та створювати нові конкурентні переваги.

Взаємодія штучного інтелекту з сучасними технологіями, такими як блокчейн, (Big Data) та хмарні обчислення, може створювати нові можливості для розвитку бізнесу. Наприклад, блокчейн може забезпечити прозорість та безпеку угод, що є важливим для постачальницьких ланцюгів та фінансових операцій. (Big Data) дає можливість збирати великі масиви даних із пристроїв у реальному часі, що в поєднанні з алгоритмами штучного інтелекту дозволяє створювати автоматизовані системи керування виробничими процесами. Така інтеграція сприяє зниженню витрат, підвищенню продуктивності та швидкому реагуванню на зміни у ринковій кон'юктурі.

Наприклад, такі глобальні компанії, як Amazon та Tesla, активно використовують штучний інтелект для оптимізації своїх бізнес-процесів. Amazon застосовує ШІ для прогнозування попиту, управління складськими запасами та автоматизації логістики, що дозволяє знижувати витрати і підвищувати рівень задоволеності клієнтів. Tesla використовує ШІ для розробки систем автономного водіння та управління виробничими процесами, що дає змогу оптимізувати витрати та впроваджувати інноваційні рішення на ринку електромобілів.

Щоб покращити управління конкурентоспроможністю необхідно проводити аналіз зовнішнього середовища підприємства. Один із найпоширеніших методів аналізу – це SWOT-аналіз, який дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони компанії, а також її можливості та загрози. Наприклад, сильними сторонами можуть бути високий рівень автоматизації та інноваційні продукти, а слабкими – висока залежність від зовнішніх постачальників.

Ще один важливий інструмент – PEST-аналіз, який допомагає враховувати політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори, що впливають на бізнес. Наприклад, зміни в законодавстві або економічні коливання можуть значно вплинути на діяльність підприємства. Ефективне управління ризиками є невід'ємною частиною процесу управління конкурентоспроможністю. Використання ШІ дозволяє не тільки виявляти можливі ризики, але й пропонувати шляхи їхньої мінімізації. Наприклад, за допомогою ШІ можна змоделювати різні сценарії розвитку подій на ринку та оцінити їхній потенційний вплив на діяльність компанії. Це дозволяє зменшити ризики, пов'язані з коливанням цін на сировину, перебоями в ланцюгах постачання або раптовими змінами попиту на продукцію.

Висновки: Результати цього дослідження підтвердили, що інструменти штучного інтелекту (ШІ) відіграють дедалі важливішу роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств. Сучасні технології ШІ можуть кардинально змінювати підходи до розробки конкурентних стратегій завдяки здатності обробляти великі обсяги даних і надавати цінну аналітику, що дозволяє компаніям приймати більш обґрунтовані рішення. ШІ автоматизує процеси збору та аналізу інформації, що допомагає компаніям оперативніше отримувати актуальні дані та швидше реагувати на зміни ринкової ситуації. Ці технології значно спрощують підтримку конкурентоспроможності бізнесу в різних галузях, сприяючи прийняттю рішень через аналіз ринку, конкурентів та інших факторів, що впливають на успіх підприємства. Крім того, роль ШІ у стратегічному управлінні є вирішальною, оскільки він допомагає у виконанні таких важливих завдань, як SWOT-аналіз і формулювання стратегії розвитку підприємства. Таким чином, застосування інструментів штучного інтелекту створює нові перспективи для ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства, що сприяє зменшенню витрат, зростанню продуктивності, оптимізації процесу прийняття рішень і підвищенню оперативності та здатності швидко реагувати на зміни як у зовнішньому, так і в внутрішньому середовищі підприємства. Внаслідок цього, підприємства отримують можливість оптимізувати свої бізнес-процеси, що є ключовим фактором для їх успішного функціонування в умовах сучасної економіки.

Література:

1. Кіляр О., Романів А., Слотюк А. та Мідло Б. Діджиталізація як інструмент управління підприємством. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. 2(25). С. 715-721. DOI: <https://doi.org/10.33108/sepd2022.02.715>.
2. Краус К., Краус Н., Григорків М., Кузьмук І., Штепа О. Штучний інтелект у створенні Індустрії 4.0. «WSEAS Transactions on Business and Economics» 2022. №19. С.1884-1900. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.170>.
3. Машлій Г., Мосій О. Дослідження управлінських аспектів, використання штучного інтелекту. *Галицький економічний вісник - Галицький економічний журнал*. 2019. С. 80-89. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.02.080
4. Сінгх Н., Чоулан С. С. Роль штучного інтелекту для розвитку інтелектуальних бізнес-систем. *Міжнародний симпозіум з інтелектуальних електронних систем (iSES)*. 2021. С. 373-377. DOI: <https://doi.org/10.1109/iSES52644.2021.00092>
5. Островська Г., Островський О. Штучний інтелект в умовах сучасних підприємств та маркетингових кампаній: ефективні інструменти та перспективи розвитку. *Маркетинг і цифрові технології*. 2023. Том 7. № 3. С. 66-82. DOI: <https://doi.org/10.15276/mdt.7.3.2023.5>
6. Завербний А., Макарова Ю. Проблеми і потенційні можливості реалізації інноваційних стратегій для підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. 34. С. 2-7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-23>.

References:

1. Kilyar O., Romaniv A., Slotiuk A. & Midlo, B. (2021). Didzhytalizatsiia, yak instrument upravlinnia pidpriemstvom. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava - Socio-Economic Problems and the State*, 2(25), 715-721. DOI: <https://doi.org/10.33108/sepd2022.02.715> [in Ukrainian].

2. Kraus K., Kraus N., Hryhorkiv M., Kuzmuk I., & Shtepa O. (2022). Artificial Intelligence in Established of Industry 4.0. WSEAS Transactions on Business and Economics, 19. 1884–1900. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2022.19.170>.

3. Mashliy, G., Mosiy, O., & Pelcher, M. (2019). Doslidzhennia upravlinskykh aspektiv vykorystannia shtuchnoho intelektu [Information provided for labor relationship management as compositional social responsibility of enterprises]. Halyskyi ekonomichnyi visnyk - Galician economic journal, vol. 57, no 2, 80-89. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.02.080 [in Ukrainian]

4. Singh, N., & Chouhan, S. S. (2021). Role of Artificial Intelligence for Development of Intelligent Business Systems. IEEE International Symposium on Smart Electronic Systems (iSES). 373–377. DOI: <https://doi.org/10.1109/iSES52644.2021.00092> .

5. Ostrovska H., & Ostrovskyy O. (2023). Shtuchnyi intelekt v umovakh suchasnykh pidpriemstv ta marketynhovykh kampanii: efektyvni instrumenty ta perspektyvy rozvytku [Artificial intelligence in modern enterprises and marketing campaigns: effective tools and development prospects]. Marketynh i tsyfovi tekhnologii - Marketing and Digital Technologies, Volume 7, No 3, 66-82. DOI: <https://doi.org/10.15276/mdt.7.3.2023.5> [in Ukrainian].

6. Zaverbnyj A., & Makarova Y. (2022). Problemy i potentsiini mozhlyvosti realizuvannia innovatsiinykh stratehii dlia pidvyshchennia rinvnia konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Problems and Potential Opportunities for Implementation of Innovative Strategies to Increase the Competitiveness of the Enterprise]. Ekonomika ta suspilstvo - Economy and Society, 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-23> [in Ukrainian].